

kommande ville kunne opfylde dem, og Staten vil være nødt til her at træde til. Men man kommer jo herud til at spørge: Er Forholdet nu det, at Kommunerne i øvrigt i enhver Henseende fyldstgøre de Krav, der kunne stilles til dem, for at Almue-skolen kan indtage et tidsvarende Standpunkt, eller vil der ikke her allerede nu være Sider, der trænge til Reform, til hvis Gennemførelse man igen maatte komme til Staten om Hjælp. Det kan vist ikke nægtes, at der i Virkeligheden er saadanne paatrængende Reforme. Børnene trænge til en fyldigere Undervisning. En saadan kan jo naas ved en forlængt Skoletid, den kan naas ved en Forøgelse af Lærefagene, men i første Række vil den kunne naas ved en Begrænsning af det Antal Børn, der samtidig skulle kunne undervises i een Klasse. Det maa ganske sikkert erkendes, at det er paa Tide at komme bort fra det Tal af 100 Børn under en enkelt Lærers Vejledning i en 2. Klasse Skole, som Lovens af 8de Marts 1856 § 1 tillader. Men en Reform paa dette Punkt betyder en meget betydelig Udgift, idet den vil medføre Ansættelse af et meget stort Antal nye Lærere ved de Skoler, der komme over det lavere Tal, vi maatte kunne blive enige om. Naar altsaa Forholdet er dette, at der er andre Reforme end Reformen af Lønningsmaaden, der ogsaa trænge til at komme frem og ville kræve Statens Hjælp, mener jeg, at det bliver nødvendigt allerede nu at enes om, hvor langt Staten skal strække sig i disse forskellige Retninger, og hvorledes Fordelingen mellem Staten og Kommunerne af Udgifterne bør være. Men kommer vi saaledes til det utvivlsomme Resultat, at Staten maa strække sig meget langt, saa er det min bestemte Mening, at Staten til Gengæld derfor maa kunne kræve mere Tilsyn end hidtil med, at Pengene virkelig ogsaa komme Almueskolevesenet til Nytte. Jeg tænker ikke herud særlig paa et stærkt Tilsyn med Undervisningen i Skolen. Bortset fra et mindre betydnende Forslag, som jeg har tilladt mig at indsette i det foreliggende Lovforslag om Ansættelse af en Undervisningsinspektør, som ikke i og for sig skal være Tilsynsmand ved Skolerne, men en Støtte og Vejledning for Ministeriet i Skole-spørgsmaal af større Betydning, anser jeg den bestaaende Ordning af Tilsynet med Skolerne for i og for sig fyldstgørende. Paa samme Maade mener jeg heller ikke, at der er Grund til at træffe stærke Bestemmelser med Hensyn til at fremtvinge Skolegang, med andre Ord med Hensyn til Mulktstrafningen for Skoleforømmelse. Og saa her tror jeg at den bestaaende Ordning i

det væsentlige er tilstrækkelig. Lige saa lidt tænker jeg paa stærkede Regler angaaende Ordningen af Skolegangen og dens Fordeling paa Sommer og Vinter. Vi vide jo alle, at dette Spørgsmaal spiller en stor Rolle ude paa Landet. Jeg tror, at man her i vidt Omfang bør overlade Ordningen til de lokale Skolebestyrelses Bestemmelse. Men det, jeg særlig figter til, er, at der bør gives Staten en større Indflydelse gennem dens lokale Myndigheder paa Lærerkaldelser, end der for Tiden gives, for at der dog i alt Fald i nogen Maade kan bødes dels paa den Usikkerhed, som der efter de bestaaende Regler er med Hensyn til, om der ved Ledighed i Embederne virkelig kaldes den dueligste og bedst skikede blandt Ansøgerne, dels paa den Uretfærdighed, som den nuværende Ordning frembyder over for Lærerne, og som tit nok og højlydt nok har fremkaldt Klager fra Lærerstandens Side. En Reform paa dette Omraade vil, mener jeg, kunne ske under fornødent Hensyn til den Kaldelsesmaade, som nu har bestaaet i saa lang Tid, ved at give den kaldsberetigede Udgang til paa et tidligere Tidspunkt end hidtil at udøve den Kritik over Ansøgningerne, som han jo allerede har efter Lov af 8de Marts 1856 § 9, og derhos faar Ret til at udstyre en vis Kvotabel af Ansøgningerne paa den Maade, som nærmere findes angivet i Lovforslaget, saaledes at Kommunalbestyrelsen først derefter udøver sin Indstillingsret med Hensyn til de tilbageblivende Ansøgere. Ved Siden deraf har jeg ment det rigtigt at indsette en Bestemmelse om, at Skolekommissionen, der paa Landet nu for Tiden staar ganske uden for Spørgsmaalet om Lærere-mesters Besættelse, faar i alt Fald en raadgivende Indflydelse.

Det er de Hovedsynspunkter, der have været ledende for mig ved Begrænsningen af det Stof, som jeg maatte ønske at inddrage under dette Forslag. Med Hensyn til Detaillerne maa jeg selvfølgelig henvisse til Indholdet af Forslaget, som desuden er ledsaget af meget udførlige Anmærkninger. Det vil dog maatte være paa sin Plads at gøre nogle enkelte orienterende Bemærkninger allerede nu. Jeg nævnte for en Udvidelse af Undervisningstiden som et Omraade, hvorpaa det vilde være rigtigt at gaa til en Forandring. En saadan Udvidelse kan jo ske ved en Forlængelse af den skolepligtige Alder, og i den Henseende gaar Forslaget ud paa, at den skolepligtige Alder skal indtræde med det Skolehalvkaar, i hvilket et Barn fylder 7 Aar. Denne Bestemmelse er undtagelsesfri for de Børns Bedkommeude,